

Jeg arbeider med kunstprosjekt i genren sosial kunst. Mine undersøkelser går ut på å eksperimentere med hvordan mennesker kan ha interessant samtale- og samhandling på tvers av befolkningsgrupper i flerkulturelle lokalsamfunn. Kunstnerisk målsetningen er å skape ekstraordinær møter mellom folk ved at man blir rokket ut av sine forestillinger og virkelighetsoppfatninger, og må stille seg nye spørsmål. Over tid, kan prosjektet påvirke hvordan vi samtaler, samhandler og utveksler kunnskap.

På invitasjon fra Sissel Lillebostad skal jeg utvikle et deltagerbasert sosialt kunstprosjekt i sideprogrammet til Kunsthuset Kabuso. Jeg skal undersøke hvordan kunstneriske virkemidler kan bidra til hvordan en samtale om Det norske kan foregå, mellom innbyggere i Hardanger. Prosjektet skal utvikles og defineres i et forprosjekt over en periode på åtte måneder. Basert på resultatene i denne perioden, vil jeg ta en avgjørelse om jeg skal gå i gang med del to av prosjektet; kunstneriske resultat. Jeg søker med dette støtte til forundersøkelsene i prosjektet.

Hvis del to av prosjektet ikke er aktuelt å realisere, vil jeg allikevel dokumentere og publisere resultatet av undersøkelsene, muligens i en kunstneriske kontekst.

BEGRUNNELSE

Ofte samtaler og samhandler vi med mennesker som er relativt like oss selv. Jeg mener at samtalen øker sitt emosjonell og intellektuelle potensial når samtaletemaet er viktige for oss, og når vi samtaler med mennesker som kan bringe inn nye perspektiv til vår egen livsanskuelse.

Nordmenn har gått fra å være en homogen folkegruppe frem til 60- og 70-tallet, til et multikulturelt land i dag, med betydelige befolkningsgrupper fra ulike verdenshjørner. Jeg synes det er viktig og interessant å undersøke hvordan mennesker med til dels svært forskjellig kultur, verdier og språk kan leve sammen. En forutsetning tror jeg, er at man skaper noen felles møteplasser, der man "utsetter seg for hverandre". Når en forbindelse er opprettet, kan man ta opp viktige spørsmål som verdier og politikk.

Jeg synes det er interessant å undersøke hvordan metoder hentet fra sosial kunst kan bidra til denne samtalen.

METODE

Prosjektet går inn i den kunstneriske tradisjonen for deltagerbasert kunst der publikum ikke er passive tilskuere, men aktive deltagere som gjennom å være seg selv, bidrar til å skape kunstverket; "den sosiale skulpturen". Slik blir deltagerne aktive medspillere i en offentlig samtale.

Jeg bringer sammen mennesker som har til dels svært ulik livserfaring (pga. aldersforskjell, ulik kulturell- eller sosioøkonomisk bakgrunn), i direkte møter med hverandre. I samtalen ber jeg folk dele sin livserfaring, noe som bidrar til å skape en plattform der alle kan delta, samtidig som det øker sensitivitet mellom deltagerne. Når man snakker om livserfaring, blir verdier og politiske synspunkt ofte også synlige. På denne måten blir vi løftet ut av dagliglivets trivialiteter, og inn i samtaler rundt verdier og politikk. Alle deltagere oppfordres til aktiv lytting og modig deling av erfaringer, fordi vi da aktiveres på en annen måte enn når vi hører på et foredrag/panelinnlegg. Den flate strukturen gjør dette til handlinger i å tenke, formulere seg og å uttrykke seg. Som en av våre deltagere over tid på 18 år formulerte det: *"Før jeg begynte å være med i deres prosjekter så trodde jeg ikke at jeg hadde så mange meninger om ting. Men etter at jeg nå har vært med mange ganger så oppdager jeg at jeg har veldig mange meninger om alt mulig!"* Med bevisst og aktiv rekruttering fra byens ulike befolkningsgrupper, så blir også nye befolkningsgrupper aktivert, og i dette ligger det et politisk potensial. Jeg leser med interesse Chantal Mouffes ideer i *On the Political* (9), der hun blant annet sier at agonistisk konfrontasjon er en av forutsetningene for et fungerende demokrati.

Metodene jeg tar i bruk i dialogsamlingene er hentet fra ulike kunstneriske genre, academia og fra folkelige tradisjoner. Dialogmetodisk har vi hentet inspirasjon fra bl.a. Bohm (1) og Svare (2), samt fra deltagelse på kurs i dialogmetodikk (3). Prosjektene mine opererer i genren sosial kunst/Socially engaged art (4) der kunstnere jobber med samhandling og kommunikasjon mellom mennesker. Det er altså selve samhandlingen mellom folk det eksperimenteres med, og der man søker et kunstnerisk "resultat". Suzanne Lacy (5) og

Jeanne Heeswijk (6) er sentrale kunstnere i denne genren, og Grant Kester (7) en sentral teoretiker. Både Kester og Lacy foreleste i KOROs forelesningsrekke *Critical Issues In Public Art*, i kategorien der man diskuterte kritiske, kunstneriske praksiser orientert rundt deltakelse og sosialt engasjement (8)

TEMATIKK

Tematisk går verket inn i diskusjonene som pågår rundt innvandring. Venstresiden får nå delvis skylden for den kraftige fremveksten av innvandringsfiendtlige høyrepopulistiske partier, fordi de har vært unnvikende i å diskutere de problematiske sidene ved innvandring. Siden jeg var bistandsarbeider på 90-tallet har jeg lest Terje Tvedts tekster om utviklingshjelp med stor interesse. Han sier at Vesten tidlig definerte sitt eget utviklingsbegrep som universelt, og mente således at alle verdens land og folk skulle, og ønsket, å følge i Vestens fotspor. For eksempel drev Norge bistandsarbeid i hundre land, og alle prosjektene hadde samme mål og midler, uavhengig av kultur og lokale verdier. Dette svært forenklete bildet på jordens land og folk, kombinert med at folk i utviklingsland måtte hjelpes av oss i riktig retning, danner grunnlaget for det han kaller Godhetstyranniet. Han sier at Godhetstyranniet har kneblet debatten om innvandring og gjort oss språkløse når vi skal snakke om norske verdier.

FREMDRIFTSPLAN

FORPROSJEKT

Høsten 2018

Besøke og snakke med museumsansatte i Hardanger og Voss museum og sette meg inn i hvordan det norske defineres i samlingene.

Undersøke hvilke aktuelle kunst-, kultur-, design- og akademiske forskningsprosjekter som er gjennomført i regionen.

Sette meg inn i regionale og kommunale planer for folkehelse, integrering og kultur.

Definere ordene verdier og kultur.

Vårsemester 2019

Henvende meg til personer i ulike befolkningsgrupper og institusjoner, og undersøke om, og evt. hvordan, de synes det er viktig, og om de ønsker å bidra til samtalen om Det norske.

Basert på resultatene av forundersøkelsen, vil jeg iverksette del to av prosjektet:

KUNSTNERISKE RESULTAT

Sommer og høst 2019

Sette sammen mennesker på tvers av befolkningsgrupper, til samtaler og samhandling, med den tematiske overbygningen Det norske. Hver samling sees på som én del av et større hele.

Vinter 2019

Summere opp resultatet av alle delprosjektene til ett kunstnerisk verk, sannsynligvis performativt.

Performansen kan turnere til ulike deler av fylket, eller legge grunnlag for et videoverk som kan vises flere steder. I denne delen av prosessen trekker jeg antageligvis inn kunstnere fra andre genre. Tidligere har jeg samarbeidet med kordirigent, danser, videokunstner og scenekunstnere.

(1) David Bohms *On dialogue*. London: Routledge, 1996.

(2) Helge Svares *Den gode samtalen. Kunsten å skape dialog*. Pax forlag 2006

(3) Art of Hosting, <http://www.artofhosting.org/home/>

(4) <http://www.tate.org.uk/art/art-terms/s/socially-engaged-practice>

(5) Suzanne Lacys <http://www.suzannelacy.com/recent-works/#/silver-action-2013/>

(6) <http://www.jeanneworks.net/#/projects/>

(7) Grant Kesters, *Conversation Pieces, Community and Communication in Modern Art*. University of California Press, 2004

(8) <https://koro.no/critical-issues-in-public-art/>

(9) Chantal Mouffe; *On the Political*, Psychology Press, 2005